

CZASOPISMO PRAWNO-HISTORYCZNE

**INSTYTUT HISTORII POLSKIEJ AKADEMII NAUK
WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI
UNIwersYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA**

**CZASOPISMO
PRAWNO-HISTORYCZNE**

**TOM XLVII — ZESZYTY 1–2
za rok 1995**

POZNAŃ 1996

Przedsiębiorstwo Wydawnicze Ars boni et aequi

KOMITET REDAKCYJNY

Andrzej Ajnenkiel, Juliusz Bardach, Jan Baszkiewicz, Stanisław Grodziski, Hubert Izdebski, Bogdan Lesiński, Jan Malarczyk, Henryk Olszewski (redaktor), Kazimierz Orzechowski, Michał Pietrzak, Zygfryd Rymaszewski, Stanisław Salmonowicz, Janusz Sondel, Katarzyna Sójka-Zielińska, Wacław Uruszczak

Sekretarz redakcji: Krzysztof Krasowski

Tłumaczyli na język francuski: Zuzanna Kosno, Maria Zmierzak

Adres redakcji:

ul. Św. Marcin 90, Collegium Iuridicum, 61-809 Poznań

Printed in Poland

ISSN 0070-2471

SPIS TREŚCI — TABLE DES MATIÈRES

Tom XLVII — Zeszyty 1–2

I. ROZPRAWY — ARTICLES

Franciszek Ryszka, <i>Polska Ludowa w dziejach państwa i narodu polskiego. Przyczynek do ewolucji „państwa narodowego”</i>	
La République Populaire de Pologne dans l'histoire de l'État et de la nation polonaise	9
Zbigniew Radwański, <i>Prawo cywilne PRL</i>	
Droit civil en République Populaire de Pologne	23
Piotr Jurek, <i>Samorząd terytorialny w PRL</i>	
Auto-gestion territoriale en République Populaire de Pologne	33
Krzysztof Krasowski, <i>Państwo a Kościół katolicki w Polsce Ludowej</i>	
L'Etat et l'Eglise catholique en République Populaire de Pologne	45
* * *	
Wiesław Kozub-Ciembroniewicz, <i>Konstanty Grzybowski i rozwój historii doktryn politycznych i prawnych w Polsce po 1945 r.</i>	
Konstanty Grzybowski: le developpement de l'histoire des doctrines politiques et juridiques en Pologne après 1945	61
Maria Zmierzczak, <i>Nauki historycznoprawne wśród dyscyplin prawnych i w programach studiów</i>	
Histoire de droit et d'autres disciplines historiques dans la recherche et dans les programmes d'enseignement de droit	79
* * *	
Antoni Gąsiorowski — Izabela Skierska, <i>Oficjalaty okręgowe w późnośredniowiecznej archidiecezji gnieźnieńskiej</i>	
Les officialités foraines dans l'archidiocèse de Gniezno au Moyen Âge avancé . . .	93
Andrzej Dziadzio, <i>Orzecznictwo austriackiego Trybunału Administracyjnego w sprawach wyznaniowych (1876–1918)</i>	
Jurisprudence du Tribunal Administratif autrichien dans les affaires confessionnelles 1876–1918	125

VI

II. PRACE DROBNE I MATERIAŁY — MISCELLES

Jakub Urbanik, „Auctorati” i „auctoratio” w prawie rzymskim	155
Józef Matuszewski, <i>Jeszcze o treści dokumentu lubińskiego z 1175 r.</i>	171
Józef Matuszewski, <i>Inkrustacje polskie w wyrokach łacińskich najwyższego sądu magdeburskiego grodu krakowskiego</i>	187
Stefania Ochman-Staniszevska, <i>Przysięga marszałka poselskiego na sejmach lat 1648–1668</i>	201

III. ARTYKUŁY RECENZYJNE — ARTICLES CRITIQUES

Józef Matuszewski, <i>Wyroki najwyższego sądu prawa niemieckiego grodu krakowskiego (Decreta iuris supremi Magdeburgensis castri Cracoviensis. Die Rechtssprüche des Oberhofs des deutschen Rechts auf der Burg zu Krakau 1456–1481. Hrsg. von L. Łysiak und K. Nehlsen)</i>	215
Stanisław Salmonowicz, <i>Z dziejów opozycji politycznej w PRL w latach 1956–1980. Uwagi na marginesie monografii A. Friszke, Opozycja polityczna w PRL 1945–1980</i> .	229

* * *

Jan Kodrębski, <i>Najnowsze polskie podręczniki prawa rzymskiego</i>	239
Wojciech Kulisiewicz — Anna Rosner, <i>Podręczniki do przedmiotów historyczno-prawnych. Wstęp do dyskusji.</i>	251

IV. RECENZJE I NOTY RECENZYJNE — COMPTES RENDUS ET NOTES CRITIQUES

Dawne prawo i myśl prawnicza. Prace historyczno-prawne poświęcone pamięci Wojciecha Marii Bartla. Red. J. Malec i W. Uruszczak, Kraków 1995 (Danuta Janicka) .	259
<i>Historia. Idee. Polityka. Księga dedykowana Profesorowi Janowi Baszkiewiczowi</i> , Warszawa 1995 (Maria Zmierzak)	262
Marek Kuryłowicz, <i>Prawo i obyczaje w starożytnym Rzymie</i> , Lublin 1994 (Jan Kodrębski)	265
Andrew Borkowski, <i>Textbook on Roman Law</i> , London 1994 (Ewa Borkowska-Bagieńska)	267
Francesco Sini, <i>A quibus iura civilibus praescribebantur. Ricerche sui giuristi del III secolo a.C.</i> , Torino 1995 (Wojciech Dajczak)	268
<i>Księga Jadwińska. Międzynarodowe Sympozjum Naukowe: Święta Jadwiga w dziejach i kulturze Śląska</i> , Wrocław 1995 (Kazimierz Orzechowski)	269
Olivier Guillot — Albert Rigaudière — Yves Sassier, <i>Pouvoirs et institutions dans la France médiévale. Vol. 1: Des origines à l'époque féodale. Vol. 2: Des temps féodaux aux temps de l'Etat</i> , Paris 1994 (Stanisław Russocki)	271
<i>Mit den Waffen der Justiz. Zur Kriminalitätsgeschichte des Spätmittelalters und der</i> Gerd Schwerhof, Frankfurt/M 1993 (Krzysztof Szkułtowski)	272
<i>Spółczesność obywatelska i jego reprezentacja (1493–1993)</i> . Praca zbiorowa pod redakcją naukową Juliusza Bardacha przy współudziale Wandy Sudnik, Warszawa 1995 (Krystyna Sikorska-Dzięgielewska)	273
<i>Parlamentaryzm w Polsce we współczesnej historiografii</i> . Praca zbiorowa pod red. Juliusza Bardacha przy współudziale Wandy Sudnik, Warszawa 1995 (Henryk Olszewski)	277

VII

Roman Andrzej Tokarczyk, <i>Polska myśl utopijna. Trzy eseje z dziejów</i> , Lublin 1995 (Maria Zmierzczak)	280
Peter Blastenbrei, <i>Kriminalität in Rom 1560–1585</i> , Tübingen 1995 (Stanisław Salmonowicz)	281
<i>Propozycje konsystorialne w XVI wieku</i> . Wyd. Hieronim Fokciński SI wespół z pracownikami Instytutu. Papieski Instytut Studiów Kościelnych, Rzym 1994 (Henryk Olszewski)	282
Edward Opaliński, <i>Kultura polityczna szlachty polskiej w latach 1587–1652</i> , Warszawa 1995 (Ewa Borkowska-Bagieńska)	283
Edmund Cieślak, <i>Stanisław Leszczyński</i> , Wrocław i in. 1994 (Henryk Olszewski)	286
<i>La Costituzione Polacca del 3 Maggio 1791. E il Costituzionalismo Europeo del XVIII secolo</i> . Atti del colloquio italo-polacco 1991. Red. Jolanta Żurawska, Napoli 1995 (Juliusz Bardach)	287
Anke Breitenborn, <i>Randgruppen im Allgemeinen Landrecht für die Preussischen Staaten von 1794</i> , Berlin 1994 (Stanisław Salmonowicz)	290
Tadeusz Srogosz, <i>Problemy sanitarno-zdrowotne w działalności administracji Rzeczypospolitej w okresie stanisławowskim</i> , Łódź 1993 (Marek Krzymkowski)	292
Peter Liessem, <i>Verwaltungsgerichtsbarkeit im späten Zarenreich. Der Dirigierende Senat und seine Entscheidungen zur russischen Selbstverwaltung (1864–1917)</i> , Frankfurt/M 1996 (Henryk Olszewski)	293
Hannelore Burger, <i>Sprachenrecht und Sprachengerechtigkeit im österreichischen Unterrichtswesen 1867–1918</i> , Wien 1995 (Stanisław Grodziski)	294
Alfred Konieczny, <i>Akcja „Noc i mgła” w okupowanych przez III Rzeszę krajach zachodniej Europy. Geneza — założenia — realizacja</i> , Wrocław 1995 (Henryk Olszewski)	296

V. IN MEMORIAM

Witold Maisel 1914–1993 (Jacek Sobczak)	299
Irena Malinowska-Kwiatkowska 1925–1994 (Kazimierz Baran)	303
Jan Wąsicki 1921–1995 (Krystyna Sikorska-Dzięgielewska)	305

VI. KRONIKA — CHRONIQUE

Doktorat <i>honoris causa</i> dla Profesora Juliusza Bardacha (Henryk Olszewski)	309
Jubileusz Profesora Jana Baszkiewicza (Henryk Olszewski)	309
Ogólnopolska Konferencja Katedr Historyczno-Prawnych w Zajęczkowie (Andrzej Gulczyński — Jacek Wiewiorowski)	310
Tatrzańskie Spotkanie Romanistów w Kirach (Wojciech Dajczak, Franciszek Longchamps de Bérrier)	314
Habilitacja dra Mariana Lecha Klementowskiego (Andrzej Wrzyszczyński)	315
Obrony prac doktorskich (Marcin Kwiecień, Grzegorz Smyk, Marek Krzymkowski)	316
Posiedzenie Komitetu Redakcyjnego „Czasopisma Prawno-Historycznego” (red.)	317

VII. BIBLIOGRAFIA — BIBLIOGRAPHIE

Materiały do polskiej bibliografii historycznoprawnej za rok 1993. Pod redakcją Marii Zabłockiej. Materiały zebrali: Marzenna Paszkowska, Roman Sobotka, Maria Zabłocka	319
---	-----

WSPÓŁPRACOWNICY TOMU XLVII

Kazimierz Baran (Kraków)
Juliusz Bardach (Warszawa)
Ewa Borkowska-Bagieńska (Poznań)
Wojciech Dajczak (Toruń)
Andrzej Dziadzio (Kraków)
Antoni Gąsiorowski (Poznań)
Stanisław Grodziski (Kraków)
Andrzej Gulczyński (Poznań)
Danuta Janicka (Toruń)
Piotr Jurek (Wrocław)
Jan Kodrębski (Łódź)
Wiesław Kozub-Ciembroniewicz (Kraków)
Krzysztof Krasowski (Poznań)
Marek Krzymkowski (Poznań)
Wojciech Kulisiewicz (Warszawa)
Marian Kwiecień (Lublin)
Franciszek Longchamps de Bérier (Warszawa)
Józef Matuszewski (Łódź)
Stefania Ochman-Staniszevska (Wrocław)
Henryk Olszewski (Poznań)
Kazimierz Orzechowski (Wrocław)
Marzenna Paszkowska (Warszawa)
Zbigniew Radwański (Poznań)
Anna Rosner (Warszawa)
Stanisław Russocki (Warszawa)
Franciszek Ryszka (Warszawa)
Stanisław Salmonowicz (Toruń)
Krystyna Sikorska-Dzięgielewska (Poznań)
Izabela Skierska (Poznań)
Grzegorz Smyk (Lublin)
Jacek Sobczak (Poznań)
Roman Sobotka (Warszawa)
Krzysztof Szkurlatowski (Gdańsk)
Jakub Urbanik (Warszawa)
Jacek Wiewiorowski (Poznań)
Andrzej Wrzyszc (Lublin)
Maria Zabłocka (Warszawa)
Maria Zmierczak (Poznań)